2008-21-RE

CAUSA 2008-21-RE

Número de registre 335-2008. Recurs d'empara

SENTÈNCIA DEL 2 DE MARÇ DEL 2009

_____

BOPA núm. 23, del 18 de març del 2009

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 10 de juliol del 2008, per la representació processal del Sr. Gérard Gouarré-Patte, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra els autes del 27 de març del 2008 i del 19 de juny del mateix any, dictats pel Tribunal Superior de Justícia per haver-se produït una presumpta vulneració dels drets fonamentals, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, així com una presumpta vulneració del principi de legalitat, reconegut a l'article 3 de la Constitució i dels drets al treball i a la integritat moral i a no estar sotmès a penes degradants, reconeguts als articles 8 i 29 de la Constitució, i atès que demana al Tribunal Constitucional que admeti aquest recurs d'empara, que dicti una sentència en què es declari la infracció dels drets esmentats, que s'anul·lin les resolucions objecte de recurs i que es retrotreguin les actuacions al moment processal oportú;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 31 de juliol del 2008;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 5 de novembre del 2008 que va admetre a tràmit la causa, sense efectes suspensius;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat, el 17 de novembre del 2008, per la part recurrent;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat, el 19 de novembre del 2008, pel Sr. Joan Miquel Rascagneres Llagostera, en qualitat de degà del Col·legi d'Advocats d'Andorra, degudament facultat per la Junta de Govern;

Vistes les conclusions formulades, dintre de termini, per la part recurrent, pel Col·legi d'Advocats d'Andorra i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Didier Maus;

Antecedents

Primer

El 8 de gener del 2008, el degà del Col·legi d'Advocats d'Andorra va trametre al Tribunal Superior de Justícia la llista dels advocats nous i la còpia dels seus expedients, per tal de procedir a donar-los d'alta al Col·legi.

Segon

El 6 de febrer del 2008, el Tribunal Superior de Justícia, mitjançant acord, va decidir denegar la inscripció del Sr. Gérard Gouarré-Patte al Col·legi d'Advocats d'Andorra, atesos els seus

antecedents penals per un delicte major d'abusos deshonestos amb prevalença d'autoritat.

Tercer

El Sr. Gérard Gouarré-Patte va presentar un recurs de reposició davant el president del Tribunal Superior de Justícia i, el 27 de març del 2008, aquest Tribunal va dictar un aute en què considerava que d'acord amb l'article 98 de la Llei qualificada de la justícia, un advocat ha de complir els requisits de confiança, de moralitat i d'honradesa imprescindibles a la dignitat de la professió i que en el cas del demandant, els seus antecedents penals, molt greus, no corresponen als requisits de moralitat i honradesa que ha de complir un advocat, raó per la qual decideix desestimar aquest recurs.

Quart

El demandant va presentar, aleshores, un incident de nul·litat d'actuacions contra aquest aute per tal com, segons el seu parer, vulnerava el seu dret a la jurisdicció, així com el seus drets al treball i a la integritat moral de les persones.

Cinquè

El 19 de juny del 2008, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va desestimar aquest incident, i reiterava que la professió d'advocat no era una professió com qualsevol altra, sinó que estava regulada per un codi deontològic i, a més d'uns requisits tècnics, també calien unes condicions de moralitat, sense que aquestes condicions poguessin ser considerades com una pena suplementària.

Sisè

El 10 de juliol del 2008, la representació processal del Sr. Gérard Gouarré-Patte va presentar un recurs d'empara en què destaca que no existeix cap disposició clara i concreta que impedeixi a les persones condemnades poder exercir la professió d'advocat. Per tant, el Tribunal Superior de Justícia vulnera el principi de legalitat, establert a l'article 3.2 de la Constitució. Així mateix, també es vulnera el dret a la jurisdicció i a obtenir una decisió fonamentada en dret, per tal com la interpretació efectuada per aquest mateix Tribunal en relació amb l'article 10 del Codi de procediment penal és injusta i arbitrària. Segons el parer d'aquesta part, l'article 10 esmentat estableix únicament el

trasllat de la documentació acreditativa del futur advocat al Tribunal Superior de Justícia que l'ha de validar sense que existeixi cap condició per a aquesta validació. Aquesta interpretació té com a efecte imposar al recurrent una pena suplementària a aquella que li fou imposada pels tribunals andorrans.

Així mateix, aquesta part posa de manifest que el Tribunal Superior de Justícia invoca la necessitat d'uns criteris de moralitat i d'honradesa per ser advocat que no pot recolzar en cap dels articles del Codi deontològic de la professió. Segons el seu parer, el Tribunal Superior de Justícia se substitueix a les funcions atribuïdes al Col·legi d'Advocats d'Andorra, el qual havia acceptat la seva candidatura. Per tant, d'aquesta manera el Tribunal Superior de Justícia vulnera l'article 8 de la Constitució que estableix el dret a la integritat moral i a no ser sotmès a penes degradants i de manera connexa vulnera l'article 29 d'aquesta mateixa Constitució, que reconeix el dret al treball.

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que admeti aquest recurs d'empara, que dicti una sentència en què es declari la infracció dels drets esmentats, que s'anul·lin les resolucions objecte de recurs i que es retrotreguin les actuacions al moment processal oportú.

Setè

El 31 de juliol del 2008, el Ministeri Fiscal va presentar un informe mitjançant el qual s'oposava a l'admissió a tràmit d'aquest recurs d'empara, perquè el que realment pretenia el recurrent era una revisió i reforma de les consideracions jurídiques adoptades en les resolucions objecte de recurs, que estan fonamentades jurídicament i que no són arbitràries, per tant, no hi ha la vulneració de cap dels drets recollits a l'article 10 de la Constitució. Així mateix considera que tampoc s'han vulnerat els drets recollits en els articles 3, 8 i 29 de la Constitució.

Pel que fa a la vulneració del dret a la jurisdicció, el Ministeri Fiscal reprèn la motivació textual dels autes objecte de recurs mitjançant la qual s'acorda denegar la inscripció del recurrent al Col·legi d'Advocats d'Andorra i considera que no és possible afirmar que aquestes decisions siguin incompletes o que deixin de pronunciar-se sobre les pretensions adduïdes.

Pel que fa a la vulneració del dret a la integritat moral i a no estar sotmès a penes degradants, el Ministeri Fiscal tot i recordar que la via processal adient és la de l'article 41.2, indica que el Tribunal Superior de Justícia ja dóna resposta a aquest argument, per tal com precisa les condicions rigoroses per accedir a la professió d'advocat i els seus motius.

Pel que fa a la vulneració del principi de legalitat i del dret al treball, el Ministeri Fiscal recorda que tampoc es poden invocar en un recurs d'empara, ja que es troben respectivament, en el títol I i en el capítol V del títol II de la Constitució.

Així doncs, el Ministeri Fiscal sol·licita la inadmissió a tràmit del recurs d'empara 2008-21-RE.

Vuitè

El 17 de novembre del 2008, la representació processal del recurrent va presentar un escrit d'al·legacions en què manifesta que l'admissió a tràmit d'aquest recurs per part del Tribunal Constitucional contesta l'informe del Ministeri Fiscal i que, per tant, no ha de realitzar cap altra manifestació en el marc de la contesta a l'escrit del Ministeri Fiscal, reservant la totalitat de les seves manifestacions pel posterior tràmit de conclusions.

Novè

El 19 de novembre del 2008, el degà del Col·legi d'Advocats d'Andorra, degudament facultat per la Junta de Govern del mateix Col·legi, va presentar un escrit d'al·legacions en què manifesta que aquesta Junta considera que la decisió adoptada pel president del Tribunal Superior de Justícia, en exercici de les facultats que li atorga l'article 10 del Codi de procediment penal, és ajustada a dret i no vulnera els drets del recurrent.

D'acord amb aquest article, la intervenció del president del Tribunal Superior de Justícia no es pot confondre amb una verificació de si el demandant reuneix tots els requisits exigits per a l'exercici de la professió, sinó que es tracta d'un veritable requisit substantiu suplementari en si mateix.

El conjunt d'exàmens i de valoracions necessaris per ponderar les qualitats personals de confiança, de moralitat i d'honradesa que ha de tenir tot aquell que aspiri a servir la justícia seria materialment impossible de reduir a normes concretes d'un text legal o reglamentari. El president del Tribunal Superior de Justícia ha de ponderar, cas per cas, l'existència d'aquests valors morals amb criteris discrecionals, en la mesura en què no estan taxats, però que tampoc poden ser arbitraris. Atès que els antecedents penals del demandant són molt greus, que aquests no han estat cancel·lats i que l'interessat no ha obtingut encara la rehabilitació, de conformitat amb les prescripcions del Codi de procediment penal, la Junta de Govern, com el president del Tribunal Superior de Justícia, consideren que aquestes circumstàncies resulten manifestament contràries a la dignitat de la professió i a les regles ètiques que la governen.

La Junta de Govern tampoc comparteix els altres arguments del recurrent: les limitacions específiques de l'exercici de la professió d'advocat no son penes, sinó que són càrregues, en el sentit administratiu del terme, que estan justificades i són iguals per a tots els demandants; ni tampoc vulneren el dret al treball que no es pot invocar mitjançant el recurs d'empara.

Per acabar, aquesta part demana que es desestimi el recurs d'empara.

Desè

El 18 de desembre del 2008, el Col·legi d'Advocats d'Andorra, el 19 de desembre del mateix any, el Ministeri Fiscal i el 7 de gener del 2009, la representació processal del Sr. Gérard Gouarré-Patte van presentar, respectivament, els seus escrits de conclusions en què reprodueixen els arguments i les al·legacions continguts en els seus escrits anteriors.

Fonaments jurídics

Primer

L'apreciació dels arguments de les parts requereix que es recordi el procediment d'incorporació d'un advocat al Col·legi d'Advocats d'Andorra.

D'acord amb els articles 9 i 10 del Codi de procediment penal, la demanda d'inscripció és, primerament, instruïda per la Junta de Govern del Col·legi. Aquesta ha de verificar que el demandant acompleix les qualitats objectives d'inscripció, és a dir, que posseeix els títols universitaris i les qualificacions professionals adients. Seguidament, el Col·legi ha de trametre la documentació acreditativa d'haver obtingut les autoritzacions administratives necessàries i la inscripció prèvia al Tribunal Superior de Justícia. El president del Tribunal Superior de Justícia en dóna trasllat al Ministeri Fiscal, perquè n'informi dins d'un termini de tretze dies. Correspon al president del Tribunal esmentat, atès l'expedient establert pel Col·legi i atès l'informe eventual del Ministeri Fiscal, estimar o desestimar la inscripció sol·licitada.

D'això se'n desprèn que la intervenció del president del Tribunal Superior de Justícia no només ha

de verificar que la documentació aportada pel Col·legi d'Advocats d'Andorra està completa, sinó també ha d'assegurar-se, concretament mitjançant l'informe del Ministeri Fiscal, ateses les característiques específiques de la professió d'advocat, que requereix una cooperació de confiança, tant amb els tribunals com amb els particulars, que les condicions de moralitat i d'honestedat estan acomplertes. Contràriament a allò que al·lega el recurrent, la missió del president del Tribunal Superior de Justícia no només consisteix en ratificar el dictamen de la Junta de Govern, sinó que ha d'assegurar-se que la persona que demana la seva incorporació podrà exercir les seves funcions en tota confiança, tant pel que fa als tribunals com pel que fa als particulars. El president del Tribunal Superior de Justícia va dur a terme aquesta competència quan va denegar la inscripció del Sr. Gérard Gouarré-Patte atesa la condemna de la qual havia estat objecte.

Segon

Pel que fa a la motivació de les decisions objecte de recurs que el recurrent considera insuficient, cal destacar que en l'aute del 27 de març del 2008, el president del Tribunal Superior de Justícia analitza l'article 10 del Codi de procediment penal, descriu el procediment d'inscripció al Col·legi d'Advocats d'Andorra, en dedueix que correspon al president del Tribunal Superior de Justícia estimar o desestimar la demanda d'inscripció i, per tal de confirmar la decisió de desestimació de la demanda d'inscripció considera que "s'ha de posar de relleu que la professió d'advocat no és una professió com una altra, atès que l'advocat que aporta la seva cooperació a l'obra de la justícia, ha de complir els requisits de confiança, de moralitat i d'honradesa imprescindibles a la dignitat de la professió, contemplada en l'article 98 de la LQJ."

De la confrontació d'aquesta norma amb la situació del Sr. Gérard Gouarré-Patte, que va ser condemnat a una pena de presó de cinc anys, dels quals un any ferm i la resta condicional, inhabilitació definitiva per exercir com a metge, i al pagament d'una indemnització i despeses, per un delicte major d'abusos deshonestos amb prevalença d'autoritat, el Tribunal Superior de Justícia constata que "els antecedents penals molt greus del mateix no corresponen a els requisits de moralitat i d'honradesa que ha de complir un advocat."

Per tant, no es pot pretendre que aquest aute del president del Tribunal Superior de Justícia i la desestimació de l'incident de nul·litat d'actuacions del 19 de juny del 2008 no estiguin motivats ni fonamentats en dret.

Tercer

Pel que fa al lligam entre els fets que van provocar la condemna i la no acceptació de la inscripció, el recurrent considera que aquests fets no tenen cap relació amb la professió d'advocat i no poden

prendre's en consideració.

A partir del moment en què, en primer lloc el president del Tribunal Superior de Justícia, i després, la Sala Civil del mateix Tribunal, van considerar que la incorporació al Col·legi d'Advocats d'Andorra exigia que el demandant acomplís unes condicions d'honestedat i de moralitat, aquestes només poden examinar-se de manera global, per referència als antecedents del demandant. La moralitat i l'honestedat d'una persona no estan apreciades en funció d'aquesta o d'aquella altra professió, sinó en relació amb els elements sabuts en el moment de l'examen de la documentació acreditativa esmentada. A més, cal destacar que la condemna que afecta al Sr. Gérard Gouarré-Patte és particularment greu atesa la relació de confiança que existeix entre un metge i els seus pacients.

És per aquesta mateixa condemna que el Sr. Gérard Gouarré-Patte va voler exercir una altra professió liberal, cosa que justifica, sense vulnerar cap dels drets reconeguts per la Constitució, que el Tribunal Superior de Justícia va poder apreciar in concreto les condicions de moralitat i d'honestedat.

Quart

En primer lloc, el recurrent al·lega que pel fet de no autoritzar la seva incorporació al Col·legi d'Advocats d'Andorra, el Tribunal Superior de Justícia l'ha condemnat dues vegades pels mateixos fets i ha vulnerat, per tant, el principi non bis in idem. Ara bé, no es pot considerar que la desestimació d'una demanda d'inscripció per a l'exercici d'una professió constitueixi una sanció. Per tant, no es pot aplicar aquí el principi esmentat.

En segon lloc, al·lega que com a conseqüència d'aquesta decisió de desestimació i dels autes que la sustenten, es vulneraria el seu dret al treball, reconegut a l'article 29 de la Constitució. Aquest article no pot al·legar-se en el marc d'un recurs d'empara, tant mateix, hem de dir que aquest argument tampoc pot convèncer el Tribunal Constitucional. Com s'ha dit anteriorment, la professió d'advocat no és una professió ordinària, està sotmesa a normes legislatives i deontològiques. Una vegada confirmada la desestimació de la seva demanda per la jurisdicció competent, res impedeix al recurrent exercir, en el marc de les disposicions legislatives aplicables, una altra professió. Per tant, no hi ha cap vulneració del dret al treball.

En tercer lloc, al·lega que s'ha vulnerat el seu dret a la integritat física i moral, reconegut a l'article 8 de la Constitució. Per fonamentar aquesta vulneració només aporta arguments derivats de les conseqüències morals que li causen, tant la decisió penal com la denegació de la seva inscripció al Col·legi d'Advocats d'Andorra. Aquests elements no poden en cap cas ser considerats com una vulneració de la integritat en el sentit de l'article 8 de la Constitució.

De manera sintètica, el Tribunal Constitucional considera, contràriament als arguments del recurrent, que, d'una banda, en aplicació de l'article 85 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, la vulneració eventual dels articles 3 i 29 de la Constitució no pot al·legar-se en el marc d'un recurs d'empara, i, d'altra banda, que no hi ha hagut cap vulneració de l'article 8 de la Constitució, ja que no es pot pretendre que hi hagi hagut una vulneració de la seva integritat física i moral, ni de l'article 10 de la Constitució, ja que les decisions objecte de recurs s'han pronunciat en el marc d'un procés equitatiu mitjançant unes decisions motivades en dret.

En aquestes condicions, es desestima la demanda d'empara.

DECISIÓ:

En atenció a tot el que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

HA DECIDIT:

Primer

Declarar que no s'ha vulnerat el dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

Segon

Desestimar l'empara sol·licitada per la representació processal del Sr. Gérard Gouarré-Patte pel que fa a la vulneració d'aquest dret.

Tercer

Publicar aquesta sentència, d'acord amb el que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del Sr. Gérard Gouarré-Patte, al degà del Col·legi d'Advocats d'Andorra, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal, ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 2 de març del 2009.

Carles Viver Pi-Sunyer Pierre Subra de Bieusses

President

Vicepresident

Miguel Herrero de Miñón

Didier Maus

Magistrat

Magistrat